

Πανεπιστήμιο Αθηνών
Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ

Σπύρος Α. Μοσχονάς

Ρυθμίσεις
Γλωσσικές στάσεις
Γλωσσικές ιδεολογίες

22/4/2026

3. Γλωσσικές ιδεολογίες

Γλωσσικές
ιδεολογίες

3. Ιδεολογίες - Βασικές έννοιες

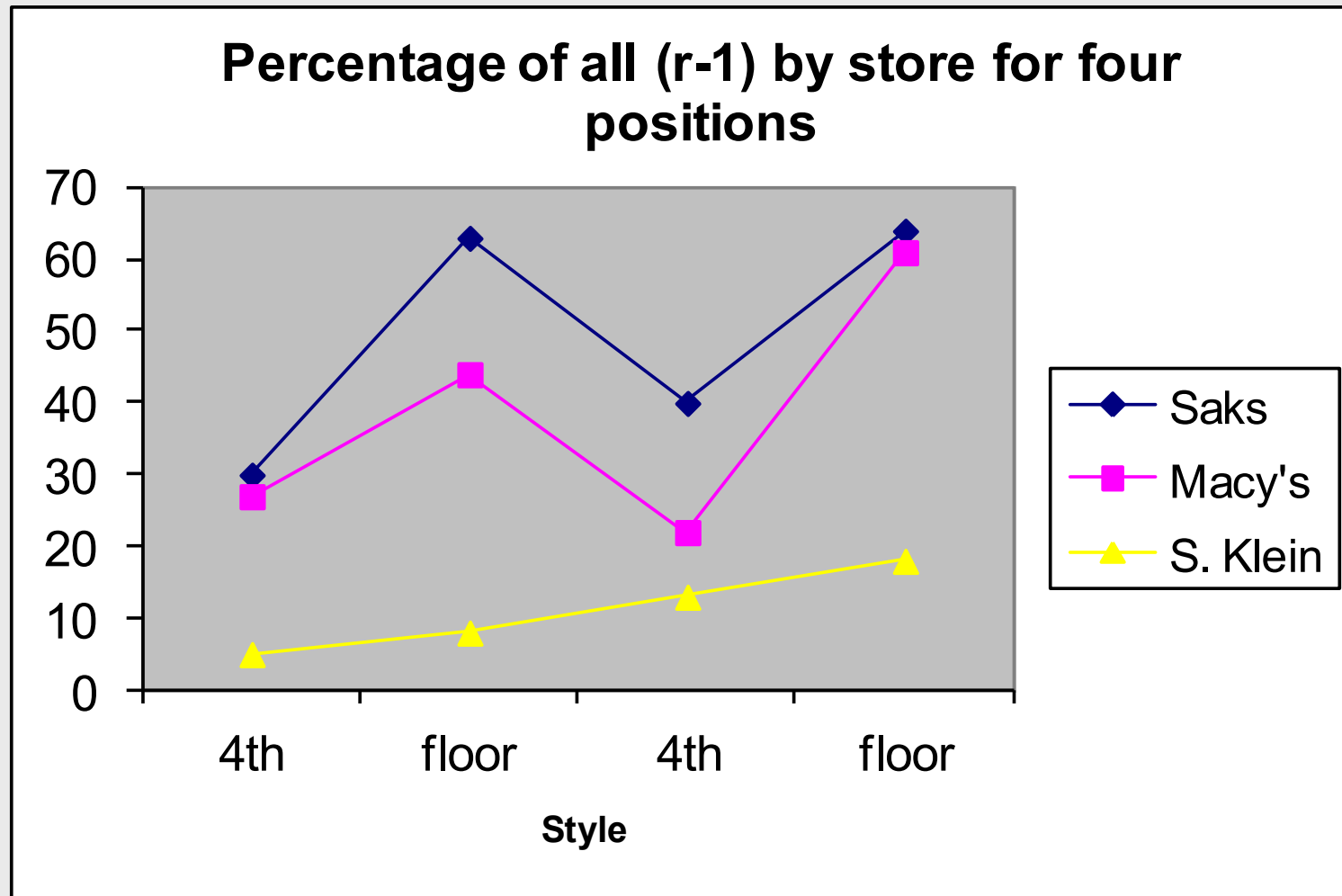
- » Γλωσσικές στάσεις (language attitudes)
- » Γλωσσικές ιδεολογίες (language ideologies)
  - ▶ Ιδεολογίες στη γλώσσα
  - ▶ Ιδεολογίες για τη γλώσσα
  - ▶ «Λαϊκές» ιδεολογίες
  - ▶ Γλωσσολογικές ιδεολογίες

Μελέτες γλωσσικών στάσεων

Αντιληπτική διαλεκτολογία (D. Preston)

Γλωσσικά ζητήματα (Σ. Μοσχονάς)

Παραδείγματα (1/9)

W. Labov, "The Social Stratification of (r) in NY City Department Stores"

Παραδείγματα (2/9)

» Οι Κύπριοι ομιλητές θεωρούν αυτούς που μιλούν την κοινή «περισσότερο

- > ελκυστικούς,
- > φιλόδοξους,
- > έξυπνους,
- > ενδιαφέροντες,
- > μοντέρνους,
- > φερέγγυους,
- > ευχάριστους,
- > μορφωμένους»

αλλά «όχι περισσότερο

- > ειλικρινείς,
- > φιλικούς,
- > ευγενικούς,
- > ούτε με περισσότερο χιούμορ»

A. Papapavlou, «Attitudes towards the Greek Cypriot Dialect: Sociocultural Implications» (1998)
matched-guise technique
(τεχνική εναρμονισμένων αμφιέσεων)

Παραδείγματα (3/9)

«Οι πρόωρες εκλογές αποτελούν κατά κανόνα **προνομίαν** της **κυβερνώσης** πλειοψηφίας. Το **κυβερνών** κόμμα, δηλαδή η ηγεσία του, κρίνει ότι η πολιτική συγκυρία είναι **υπέρ αυτού**. Οδηγεί, λοιπόν, τους πολίτες στις κάλπες προδικάζοντας ότι, **υπό** τις συγκεκριμένες συνθήκες, θα εξασφαλίσει εκλογική νίκη και συνεπώς μια νέα τετραετία. Ο μύθος **δηλοί** ότι πρόωρες εκλογές **έχομε** **μόνον** όταν οι **προκαλούντες** την έκτακτη αναμέτρηση έχουν τη βεβαιότητα της νίκης. Και μένει η σκηνοθεσία. Ο συνταγματικός νομοθέτης έχει προνοήσει να είναι δύσκολη η προσφυγή στις κάλπες **προώρως**, προτού δηλαδή λήξει η τετραετία για την οποία εκλέγεται η Βουλή και σχηματίζεται κυβέρνηση **στηριζόμενη** στην κοινοβουλευτική πλειοψηφία. **Εν τούτοις** οι **κυβερνώντες επικαλούμενοι**, λ.χ., την ανάγκη να γίνουν λεπτοί χειρισμοί σε εθνικό θέμα προσφεύγουν στις κάλπες και κατά κανόνα κερδίζουν [...]».

Σταύρος Ψυχάρης, «Μηδενική βάση» [Κύριο άρθρο], *Το Βήμα* 5/10/08

Παραδείγματα (4/9)

1. *Ελεύθερη Ώρα*
Ελεύθερος
2. *Απογευματινή*
Αδέσμευτος Τύπος
Ελεύθερος Τύπος
3. *Αυριανή*
Έθνος
Ελευθεροτυπία
Τα Νέα
4. *Αυγή*
5. *Ριζοσπάστης*

καθαρεύουσα

δημοτική

Χατζησαββίδης, *Ελληνική γλώσσα και δημοσιογραφικός λόγος* (1999)

Ο άξονας
αριστεράς-δεξιάς
συμπίπτει
(μερικώς) με τον
συμβολικό άξονα
δημοτικής-
καθαρεύουσας

Πρόστιμα σε όσους καταστρέφουν την Γλώσσα

1) Το πρότεινε το βράδυ της Κυριακής στην εκπομπή του κ. **Αγγελου Σακκέτου** ("Τηλεώρα") ο επίκουρος καθηγητής της Λατινικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΥΡΛΙΔΗΣ**: Να επιβάλλονται ποινές και να πληρώνουν ΠΡΟΣΤΙΜΑ όλοι οι ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί, των οποίων οι συντάκτες καταστρέφουν την Ελληνική Γλώσσα ή χρησιμοποιούν ξένες λέξεις, ενώ υπάρχουν οι αντίστοιχες ελληνικές (millepianti - χιλιετία, σπόνσορας - χορηγός κ.λ.π.)

- Δεν είναι δυνατόν εμείς στα Πανεπιστήμια να κάνουμε αγώνα για να μάθουν τα παιδιά σωστά Ελληνικά και να έρχονται κάτι δημοσιογράφοι που χαλάνε σε μερικά δευτερόλεπτα από την τηλεόραση ό,τι εμείς φιάχνουμε με κόπο, κατέληξε ο κα-

θηγητής Τουρλίδης. 2) **ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ** και για να δείτε πώς καταστρέφεται η Ελληνική Γλώσσα από τους αγράμματους επώνυμους: Ο συμπαθέστατος **Γύφτος** (και Ιεχωβάς) τραγουδιστής **ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΤΖΗΣ** μόλις συνέθεσε το εξής τραγουδάκι που περιέφερε αυτές τις ημέρες από καναλιού εις κανάλιον: "Μια νέα μπαίνει σε λίγες μέρες **ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΔΑ** / του χρόνου πρόσφυγες θα μετακομίσουμε σε άλλη Πατρίδα"!!

ΔΗΛΑΔΗ, για να κάνει ομοιοκαταληξία ο κ. Χατζής, συγγέει την Χιλιετηρίδα με την **ΧΙΛΙΕΤΙΑ!**

Όσο για τα περί μετακομίσεώς μας σε άλλη πατρίδα, προφανώς ο Ιεχωβάς, στον οποίον πιστεύει ο κ. Χατζής, θέλει την Ελλάδα για τους λαθρομετανάστες...

Ελεύθερη Όρα
29/12/1999

«Ο μάγκας του σήμερα χρησιμοποιεί [διάφορους] όρους για να εκφράσει την αλαλία του, τη τεχνητή κώλη του ανωριμότητα του, τον επικοινωνιακό αποπροσανατολισμό» (σ. 20). «Οι νέοι μας – συχνά ο τρόπος έκφρασής τους είναι – έχουν φτάσει στο αποτέλεσμα της γλωσσικής τους πενίας και της αδυναμίας τους να εκφράσουν σωστά τις σκέψεις τους τόσο στον προφορικό όσο και στο γραπτό λόγο» (σ. 29). «Οι νέοι μας – έχουν φτάσει στο αποτέλεσμα της γλωσσικής τους πενίας και της αδυναμίας τους να εκφράσουν σωστά τις σκέψεις τους τόσο στον προφορικό όσο και στο γραπτό λόγο» (σ. 29). «Οι νέοι μας, όπως ακρωτηριάζουν τις προτομές των ηρώων, όπως βεβηλώνουν ιερούς χώρους και μνημεία, έτσι ακρωτηριάζουν και βεβηλώνουν και τη γλώσσα μας» (σ. 109).

(από ανάπτυξη του θέματος έκθεσης εξετάσεων 2012 για τα ΕΠΑΛ,
<http://www.madata.gr/diafora/panelladikes/196683.html>)

Παραδείγματα (8/9)

- » «την μία και αιώνια ελληνική γλώσσα πρέπει να την βλέπουμε ως αισθητικό κατόρθωμα της ψυχής και του πνεύματος του λαού μας». (Καθημερινή 28.1.95, 12)
- » «την αναγκαιότητα επαναφοράς του πολυτονικού συστήματος, απαραίτητου και για την στοιχειώδη επανασύνδεση της σημερινής με τις παλαιότερες μορφές της μακραίωνης ενιαίας ελληνικής γλώσσας». (Καθημερινή 16.6.94, 12)
- » τα ελληνικά είναι «εννοιολογική» γλώσσα σε αντίθεση με όλες τις άλλες γλώσσες που είναι «σημειολογικές» (διάφορες πηγές)

Εξ αφορμής

«Ευελφάλεια» εκ του πονηρού

- η αλλόκοτη λέξη
- είναι αμάλγαμα μοναδικά κακόηχο και κακοχυμένο
- ένα γραμματικό τέρας του Φρανκενστάιν
- Ως θεωρητικός γλωσσολόγος θα σταματούσα εδώ...

του Φοίβου - Ευθ. Παναγιωτίδη*

Η αλλόκοτη λέξη μου κέρδισε το ενδιαφέρον μου γιατί αφορά ένα ελληνικό φαινόμενο που παρατηρείται στα αγγλικά και στα γαλλικά. Η λέξη «ευελφάλεια» (από το «ευέλ» και το «φάλεια») είναι ένα αμάλγαμα (από το «φέτα»+«πεταλούδα») κ.λπ. που υπάρχουν αμάλγαμα στο ελληνικό προσανατολισμού, σαν «ευελφάνη» (από το «ευέλ» και το «φάνη») κ.λπ. Η λέξη «ευελφάλεια» είναι η κακόηχη και κακοχυμένη λέξη που δεν σφύζει στους ίδιους τους φθόγγους ή στον συνδυασμό τους αλλά από ότι η λέξη είναι κακοσημασιμένη γραμματικά. Ενώ υποτίθεται ότι «ευελφάλεια» είναι η κακόηχη και κακοχυμένη λέξη που δεν σφύζει στους ίδιους τους φθόγγους ή στον συνδυασμό τους αλλά από ότι η λέξη είναι κακοσημασιμένη γραμματικά. Ενώ υποτίθεται ότι «ευελφάλεια» είναι η κακόηχη και κακοχυμένη λέξη που δεν σφύζει στους ίδιους τους φθόγγους ή στον συνδυασμό τους αλλά από ότι η λέξη είναι κακοσημασιμένη γραμματικά.

Αντίθετα με λ.χ. το προκρίνη ή τη πεταλούδα, στην ευελφάλεια δεν συμφύρονται τα τρία, όπως συμβαίνει με τα «ευελφάνη» και «ευελφάνη» (από το «ευέλ» και το «φάνη») κ.λπ. Η λέξη «ευελφάλεια» είναι η κακόηχη και κακοχυμένη λέξη που δεν σφύζει στους ίδιους τους φθόγγους ή στον συνδυασμό τους αλλά από ότι η λέξη είναι κακοσημασιμένη γραμματικά. Ενώ υποτίθεται ότι «ευελφάλεια» είναι η κακόηχη και κακοχυμένη λέξη που δεν σφύζει στους ίδιους τους φθόγγους ή στον συνδυασμό τους αλλά από ότι η λέξη είναι κακοσημασιμένη γραμματικά.

Ως θεωρητικός γλωσσολόγος θα σταματούσα εδώ... Η λέξη «ευελφάλεια» είναι η κακόηχη και κακοχυμένη λέξη που δεν σφύζει στους ίδιους τους φθόγγους ή στον συνδυασμό τους αλλά από ότι η λέξη είναι κακοσημασιμένη γραμματικά. Ενώ υποτίθεται ότι «ευελφάλεια» είναι η κακόηχη και κακοχυμένη λέξη που δεν σφύζει στους ίδιους τους φθόγγους ή στον συνδυασμό τους αλλά από ότι η λέξη είναι κακοσημασιμένη γραμματικά. Ενώ υποτίθεται ότι «ευελφάλεια» είναι η κακόηχη και κακοχυμένη λέξη που δεν σφύζει στους ίδιους τους φθόγγους ή στον συνδυασμό τους αλλά από ότι η λέξη είναι κακοσημασιμένη γραμματικά.

Η λέξη «ευελφάλεια» είναι η κακόηχη και κακοχυμένη λέξη που δεν σφύζει στους ίδιους τους φθόγγους ή στον συνδυασμό τους αλλά από ότι η λέξη είναι κακοσημασιμένη γραμματικά. Ενώ υποτίθεται ότι «ευελφάλεια» είναι η κακόηχη και κακοχυμένη λέξη που δεν σφύζει στους ίδιους τους φθόγγους ή στον συνδυασμό τους αλλά από ότι η λέξη είναι κακοσημασιμένη γραμματικά. Ενώ υποτίθεται ότι «ευελφάλεια» είναι η κακόηχη και κακοχυμένη λέξη που δεν σφύζει στους ίδιους τους φθόγγους ή στον συνδυασμό τους αλλά από ότι η λέξη είναι κακοσημασιμένη γραμματικά.

Ετσι ένας ευφημισμός όπως «ευέλκτι ασφάλεια» σύντομα θα γινόταν αντιληπτός ως τέτοιος, κατά το «παράπλευρες απώλειες», και λόγω της υποκριτικής χρήσης του επιθέτου «ευέλκτος», αντί λ.χ. του ακριβέστερου «μερική». Το πακέταρισμα (προκρούστειο, έστω) των δύο όρων στο «ευελφάλεια» πιθανόν εκφράζει την επιθυμία του δημιουργού του να κατασκευάσει έναν όρο καινούργιο, αδιαφανή και χωρίς καθόλου συνδηλώσεις, να πάει πέρα από τον ευφημιστικό και προς την κατεύθυνση της συσκοπίσης. Είναι πράγματι ίδιον των δογματικών ιδεολογιών (κομμουνισμού, νεοφιλελευθερισμού κ.λπ.) να φροντίζουν να επνοούν όρους νεολογικούς ή αρκούντως αδιαφανείς ώστε να ονομάζουν την πραγματικότητα κατά βούληση, ελπίζοντας να την ποδηγετήσουν. Μόνο που στην περίπτωση του «ευελφάλεια», το αμάλγαμα είναι σκάρτο και από γραμματική άποψη.

* Ο κ. Φοίβος-Ευθ. Παναγιωτίδης είναι επ. καθηγητής Γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

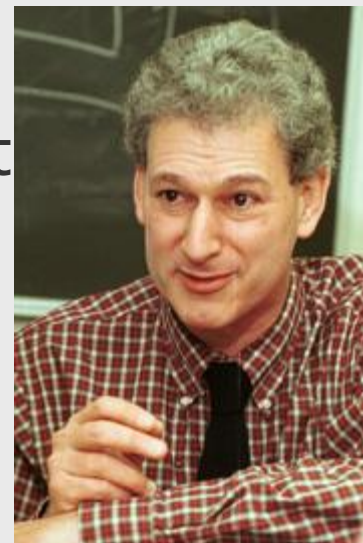
Ευχαριστώ την Π. Σουλτάτου για τα σχόλιά της.

Ημερομηνία : 5/2/12
Copyright: <http://www.kathimerini.gr>

- » "Utterances about language may be called **secondary responses** to language".
- » "The ordinary speaker makes a response of the **tertiary** type only when some secondary response of his is questioned or contradicted; on a higher and semi-learned level, a tertiary response may be aroused in a speaker who merely hears or reads linguistic statements".
  - ▶ significance of writing and standard dialects
  - ▶ use of mentalistic terms
  - ▶ animistic and teleological terminology
  - ▶ obscurantism

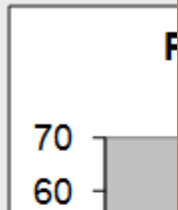

“But I do not address myself only to articulated beliefs that are incorrect or contemptible. I should clarify that ideologies about language, or linguistic ideologies, are any sets of beliefs about language articulated by the users as a rationalization or justification of perceived language structure and use. [...] [I]n certain areas the ideological beliefs do in fact match the scientific ones, though the two will, in general, be part of divergent larger systems of discourse and enterprise”.

Παραδείγματα και επεξηγήσεις

Παραδείγματα (1/9)

Παραδείγματα (2/9)

» Οι Κύπριοι
την κοινότητα

Παραδείγματα (3/9)

Ιδεολογίες
στη γλώσσα,
όχι για τη
γλώσσα

Παραδείγματα (4/9)

1. Ελεύθερη Ώρα
Ελεύθερος
2. Απογευματινή
Αδέσμευτος Τύπος
Ελεύθερος Τύπος
3. Αυριανή
Έθνος
Ελευθεροτυπία
Τα Νέα
4. Αυγή
5. Ριζοσπάστης

δημοτική

(μερικώς) με τον
συμβολικό άξονα
δημοτικής-
καθαρεύουσας

κανόνα προνομίαν
βερνών κόμμα,
λιτική συγκυρία είναι
λίτες στις κάλπες
μένες συνθήκες, θα
ιώς μια νέα τετραετία.
έχουμε μόνον όταν οι
ιση έχουν τη
ηνοθεσία.
ινοήσει να είναι
ισώρως, προτού
ρία εκλέγεται η Βουλή
μένη στην
ιτους οι κυβερνώντες
ίνουν λεπτοί
ουν στις κάλπες και

ιρθρο], Το Βήμα 5/10/08

5

Παραδείγματα (5/9)

Παραδείγματα (6/9)

Ιδεολογίες για τη γλώσσα (μεταγλωσσικές αναφορές)

Παραδείγματα (8/9)

- » «την μία και αιώνια ελληνική γλώσσα πρέπει να την βλέπουμε ως αμετάβλητο πρόσωπο της ψυχής και του πνεύματος του λαού μας» (Καθημερινή 28.1.95, 12)
- » «την αναγκαιότητα επανασύνδεσης του πολιτιστικού συστήματος, απαραίτητου και για την στοιχειώδη επανασύνδεση της σημερινής με τις παλαιότερες μορφές της μακραίωνης ενιαίας ελληνικής γλώσσας». (Καθημερινή 16.6.94, 12)
- » τα ελληνικά είναι «εννοιολογική» γλώσσα σε αντίθεση με όλες τις άλλες γλώσσες που είναι «σημειολογικές» (διάφορες πηγές)

στη γλώσσα των νέων (1985)

φορους] όρους
τη τη
για σε οσιτισμό»
λώσσας
ους» (σ. 29). «Οι
είναι
ιας και
ούς και
στά τις
Τ. 2 για
πουλο,
ρου γλωσσικού
2012 για 10 λέξεις,
γεννηθ
683.html) εί με το
ακρωτηριάζουν
ουν ιερούς
και βεβηλώνουν

Παραδείγματα (9/9)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ιδεολογίες για τη γλώσσα – Γλωσσολογικές ιδεολογίες

Επίσης, η γλώσσα είναι ένα σύστημα συμβόλων που χρησιμοποιείται για να επικοινωνήσουμε με άλλους ανθρώπους. Η γλώσσα είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιούμε για να εκφράσουμε τις σκέψεις μας, να μοιραστούμε πληροφορίες και να δημιουργήσουμε σχέσεις με τους άλλους. Η γλώσσα είναι ένα κεντρικό στοιχείο της κοινωνίας και της κουλτούρας. Η γλώσσα είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιούμε για να εκφράσουμε τις σκέψεις μας, να μοιραστούμε πληροφορίες και να δημιουργήσουμε σχέσεις με τους άλλους. Η γλώσσα είναι ένα κεντρικό στοιχείο της κοινωνίας και της κουλτούρας.

* Ο κ. Φώτης Ευά. Παπαγιάννης είναι ομότιμος καθηγητής στο Παιδαγωγικό Παιδαγωγικό Κέντρο.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Ημερομηνία: 03/12/2023
Copyright: <http://www.kathimerini.gr>

Κλίμα

Γλωσσικές ιδεολογίες: Αναπαραστάσεις αναπαραστάσεων

1/2. Αντιληπτική διαλεκτολογία (Weijnen, Rensink, Preston κ. ά.)

- » Πώς «καθημερινοί άνθρωποι» (folk) αξιολογούν τις διαλεκτικές διαφορές μεταξύ γειτονικών περιοχών
- » Ποια γλωσσικά γεγονότα είναι περισσότερο προφανή (salient) στην κοινή αντίληψη
- » **Preston**: η «λαϊκή (folk) γνώση» μελετάται αυτόνομα ($\neq$ διαλεκτολογία / πολιτισμική γεωγραφία)
  - ▶ Κάτοικοι των ΗΠΑ ταξινομούν περιοχές στην κλίμακα 1-4 (ίδιο $\leftrightarrow$ ακατανόητα διαφορετικό)
  - ▶ Ορίζουν διαλεκτικές περιοχές σ' ένα λευκό χάρτη, ονομάζουν τη διάλεκτο της περιοχής και δίνουν παραδείγματα
  - ▶ Προβαίνουν σε αξιολογήσεις **σωστού** ή **ευχάριστου** λόγου

Αντιληπτική διαλεκτολογία (Preston)

Hawaiian Perceptions of U.S. Dialect Distribution

39

- ικανοποιεί συνθήκη αναπαράστασης
- χαρτογραφεί ατομικές αλλά και συλλογικές αντιλήψεις
- ικανοποιεί συνθήκη συσχέτισης:

αντίθεση μεταξύ **real-perceptual / literal-metaphorical**

- ▶ [προϋπόθεση: η ιδεολογία ως 'ψευδής συνείδηση']

Figure 2.15: A Texas respondent's perception of US dialects

Figure 2.16: A California respondent's perception of US dialects

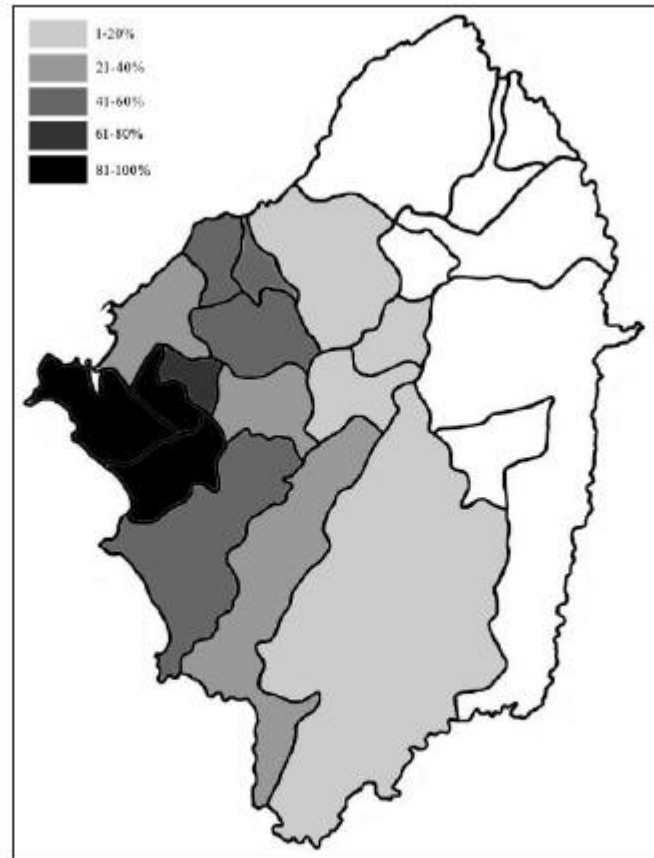
Michigan pleasantness scores

Αντιληπτική διαλεκτολογία: αναλογίες ☺

Αντιληπτική διαλεκτολογία του ελληνικού χώρου

Χάρτης :

Χάρτης 4: Όρια και πυρήνας της γλωσσοαντιληπτικής ζώνης των Λιβαδιών / Κάτω Χωριών / Κατώχωρων, με βάση το ποσοστό συμφωνίας των πληροφορητών/-τριών

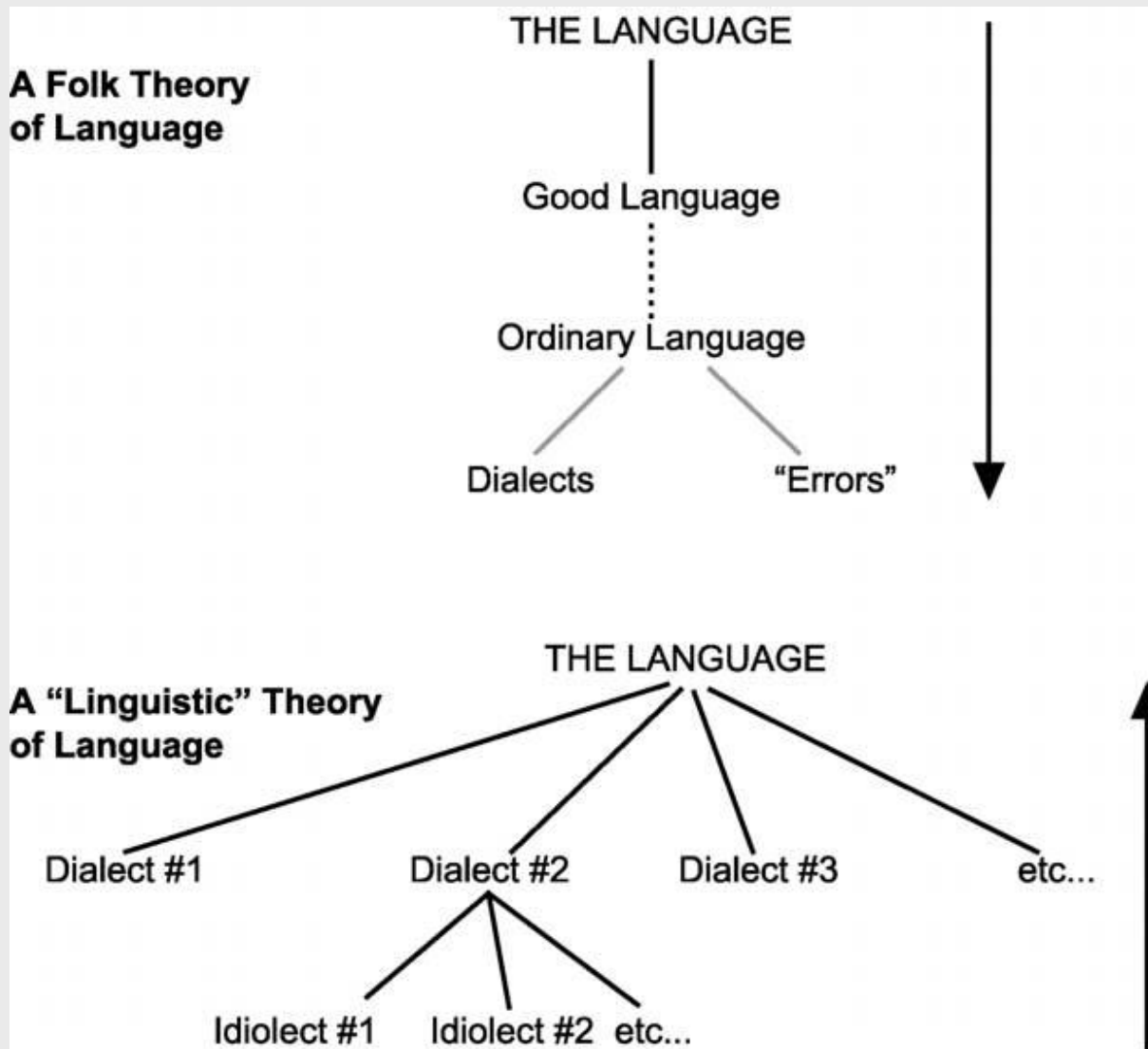
Μ. Ξεφτέρη, Οι γλωσσοαντιληπτικοί χάρτες ως αναπαραστάσεις ενδοδιαλεκτικής ποικιλότητας. Η περίπτωση της Νάξου

- » εκφρασμένη γνώση – σχόλια για τη γλώσσα από μη γλωσσολόγους
  - » 'folk' ≠ 'trained professionals'
  - » ανάλυση λόγου/συνομιλίας, κυρίως βασισμένη στην ανάλυση **προϋποθέσεων**
-
- » **Metalinguage₁**: overt, conscious comment about language (accurate or inaccurate)
  - » **Metalinguage₂**: mention of talk (automatic and unconscious)
  - » **Metalinguage₃**: shared folk knowledge, 'folk philosophy', presuppositions (**ideology proper**)
    - ▶ πβ. επίσης Preston, "Folk metalanguage", 2004

A folk vs. a 'linguistic' theory of LANGUAGE

2/2. Γλωσσικά ζητήματα στον Τύπο (1976-2001)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Σε θέση μάχης για τη γλώσσα

Επιστολή Παπανδρέου προς τον Μπαλαντίο

Ευρύτατη διάσταση δόθηκε, από ελληνικής πλευράς στο θέμα που ανέκυψε με τις δηλώσεις του Γάλλου υπουργού για ευρωπαϊκές υποθέσεις κ. Αλέν Λαμασοί σχετικά με το γλωσσικό καθεστώς στην Ευρωπαϊκή Ένωση

«Να προστατεύσουμε την ελληνική γλώσσα»

Οστρακισμός Ελληνικής

Ελευθεροτυπία, 3/1/95, σελ. 10

Η Ευρώπη χωρίς τη μητρική της φωνή

Από τον κ. Ιωάννη Μ. Αρβανίτη

Ξαρχής ρωγμές επικίνδυνες για την αντοχή της.

Η μητρική γλώσσα της Ευρώπης

11. 1. 95

Ευρώπη χωρίς μητρική γλώσσα

«Εκεί που ο Ευρωπαίος πάει να ειπεί "Δόξα σοι ο Θεός", για κάποια, έστω, θετικά βήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακούγεται να ξεφρονίζει κατάπληκτος "Παναγιά μου φτάσε!", παρατηρεί σε εκτενή επιστολή του ο κ. Ιωάννης Μ. Αρβανίτης (Δρ Σορβόνης, επίτ. σύμβουλος υπ. Παιδείας-Ζωγράφου), διότι «έτοιμα απήχηση αφήνει το ανήκουστο της Γαλλικής Προεδρίας για φήμιση στην Ε.Ε. της γλώσσας των μικροτέρων χωρών-μελών, μαζί και της Ελληνικής».

Εύλογη θεωρεί αυτή την έκρηξη ο επιστολογράφος, «καθότι η γλώσσα αποτελεί την καρδιά πολιτισμική και ζωτική ιδιαιτερότητα της ταυτότητας ενός λαού, στοιχείο καταστατικό για τη θεμελίωση της Ε.Ε. Ο φημιμένος λαός ξεπέφτει σε λαό "ειδικών αναγκών", β' κατηγορίας και χωρίς τη έκφραση και δράση, έτσι που στο

θεμελιωνόμενο ευρωπαϊκό οικοδόμημα να ανοίγουν εξαρχής ρωγμές επικίνδυνες για την αντοχή του. Διδακτικός, και ο παρομοιακός λόγος των οικοδόμων στον Πλάτωνα (Νόμοι, 902Ε), κατά τον οποίο: "Στην κοινωνία μέσα ο μικρός έχει την ανάγκη του πιο μεγάλου και ο μεγάλος την ανάγκη του πιο μικρού, όπως για να χτιστεί στέρεος πύργος, όπως λένε οι οικοδόμοι, χρειάζεται το συνταίλων λίθων. Αλλά και νοητών πνευμάτων, οι νέ Γερμανοί, οι νέοι Γάλλοι, οι νέοι Γάλλοι, 1994 σύνολο των παιδιών Ελληνικής

ομιλία της στην Ακαδημία Αθηνών (7/5/1991), κατέληξε τονίζοντας: "Η ελληνική Ιστορία θεμελίωσε την Ιστορία του δυτικού κόσμου. Και η μορφή της ήταν πολιτική".

«Αυτής της Ελλάδας, της πνευματικής τροφού της Ευρώπης, βάλθηκαν στις ημέρες μας κάποιοι "Ευρωπαίοι" ηγέτες να της καταστρέψουν τη σωνή. ώστε να μην ακουγεται

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΑΠΟΦΗ

2 Οβελισμοί...

Την επιβάρυνση του κοινοτικού προϋπολογισμού επικαλείται ο Γάλλος υπουργός, που εμφανίζεται αποφασισμένος να οβελίσει την ελληνική γλώσσα (καθώς και

υ πώς θα λέγεται Ευρώπη;

Γλωσσικά ζητήματα στον Τύπο (1976-2001)

Θα «λατινοποιηθεί»
η γλώσσα μας;

Μετά την διακήρυξη των σαράντα
Ακαδημαϊκών για τον κίνδυνο λατινο-
ποίησης του ελληνικού αλφαβήτου, την
ανησυχία του εκφράζει τώρα με
μνημά του και ο Σύνδεσμος Ιστού
Συγγραφέων. Το θέ

Οχι λατινοποίηση της ελληνικής γραφής

Κρούσματα λατινοποίησης της ελληνικής γλώσσας

Κίνδυνος λατινοποίησης του ελληνικού αλφάβητου

ΟΙ ΑΘΑΝΑΤΟΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΟΥΝ...

*Η γλώσσα μας
λατινοποιείται!*

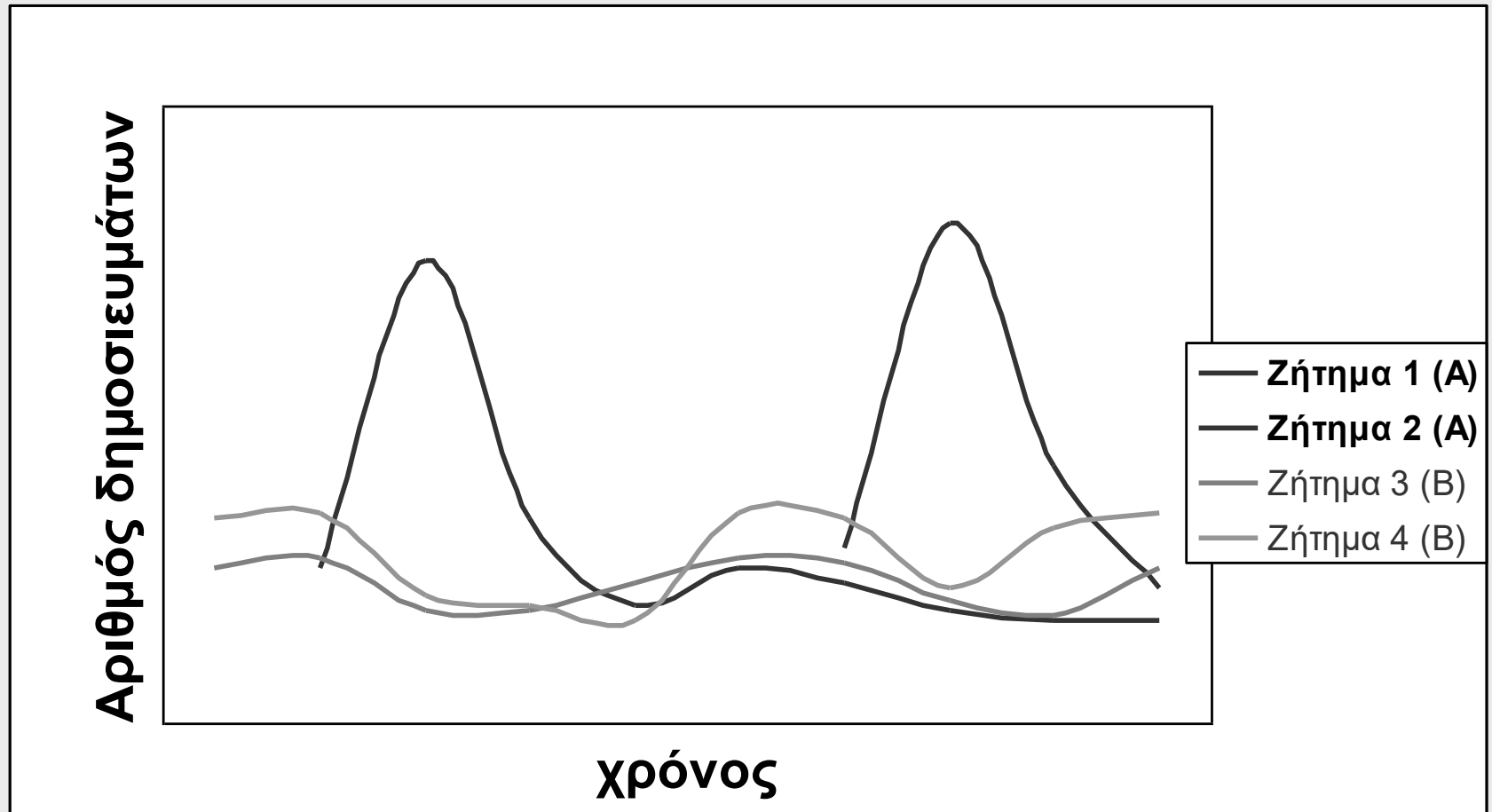
*Το μονοτονικό σύστημα προπομπός
της Λατινοποίησης της γλώσσας μας!*

Γλωσσικά ζητήματα στον Τύπο (1976-2001)

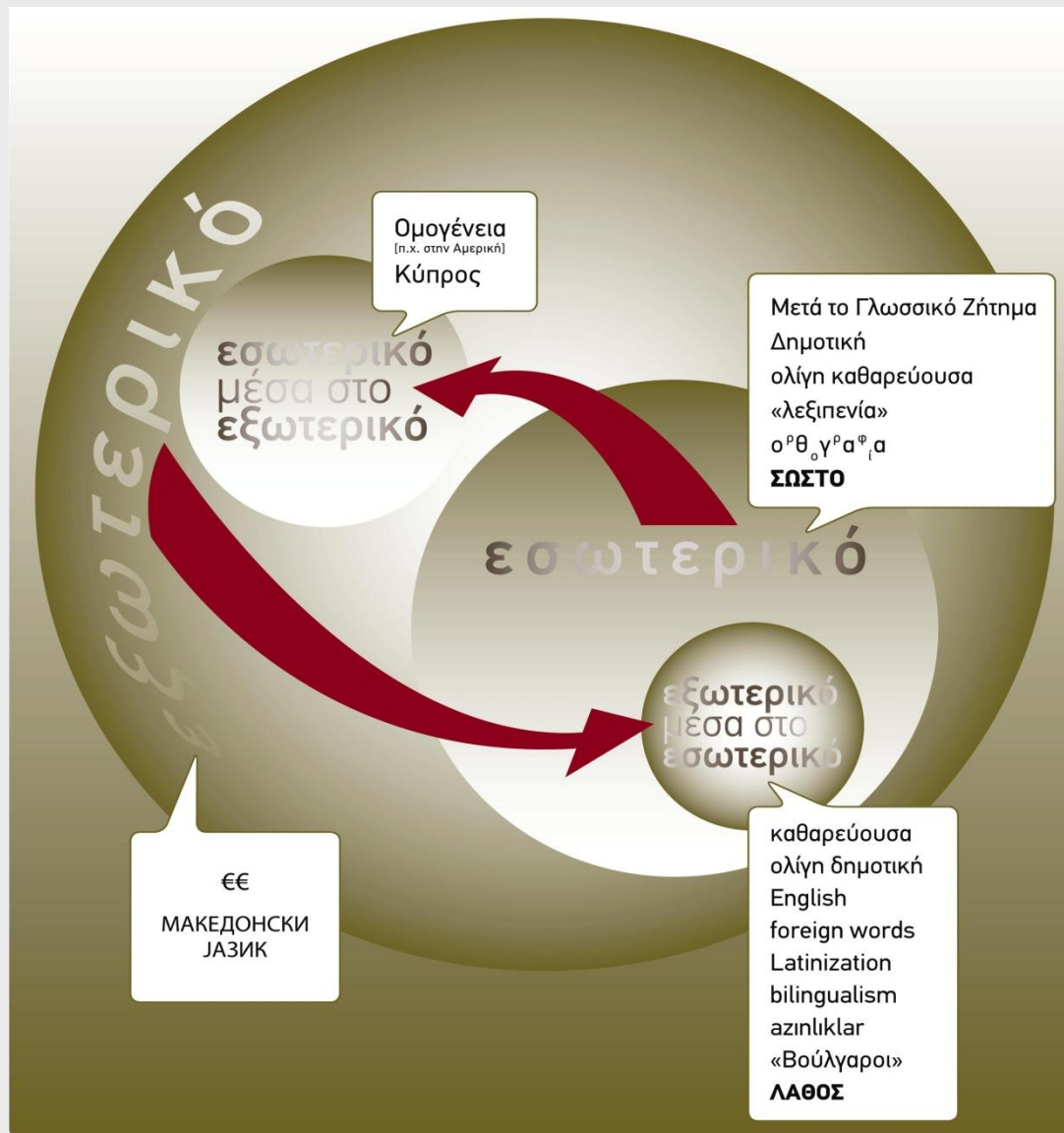
1.	Τα αγγλικά «δεύτερη επίσημη γλώσσα»	ηθικός πανικός
2.	«Λατινοποίηση»	
3.	«Βούλγαροι» και Μπαμπινιώτης	
4.	«Μακεδονία», «σλαβομακεδονική» γλώσσα	
5.	«Καθεστώς πενταγλωσσίας» στην ΕΕ	
6.	«Λεξιπενία» των νέων (‘ευδοκίμηση’ and ‘αρωγή’)	
7.	Μεταπολιτευτικά ζητήματα [Διδασκαλία της αρχαίας, Καθιέρωση μονοτονικού, «Γλωσσικό Πρόβλημα»]	ζημονή
8.	Ξένες λέξεις, επίδραση αγγλικής, καθαρισμός	
9.	Μονοτονικό - πολυτονικό	
10.	Η ελληνική ως δεύτερη/ξένη – στο εξωτερικό	
11.	Διαγραμμένα / Λογοκριμένα [μειονότητες κλπ.]	
12.	Διάφορα	

Δύο είδη ζητημάτων

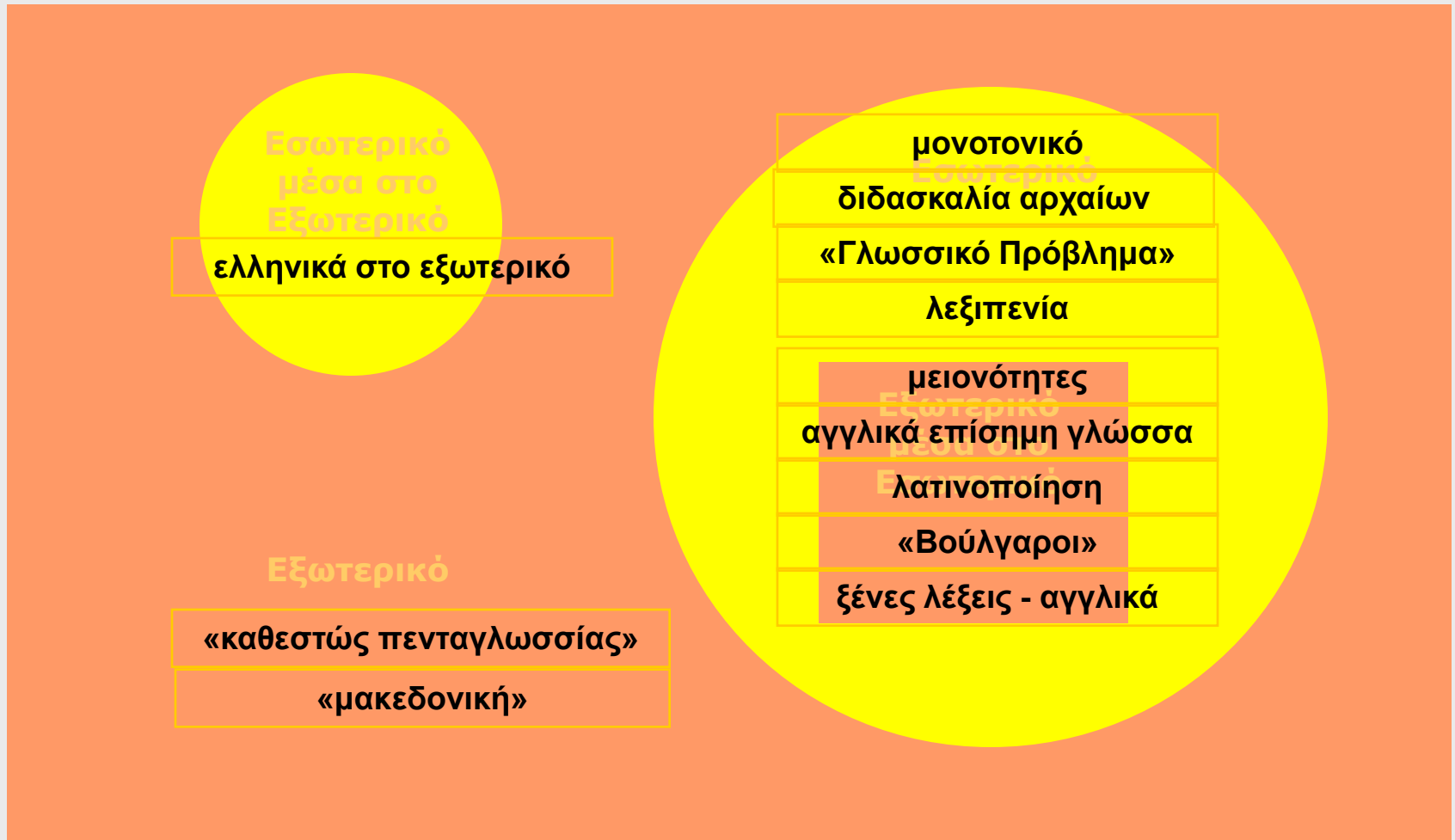
Γλωσσικά ζητήματα επί χάρτου

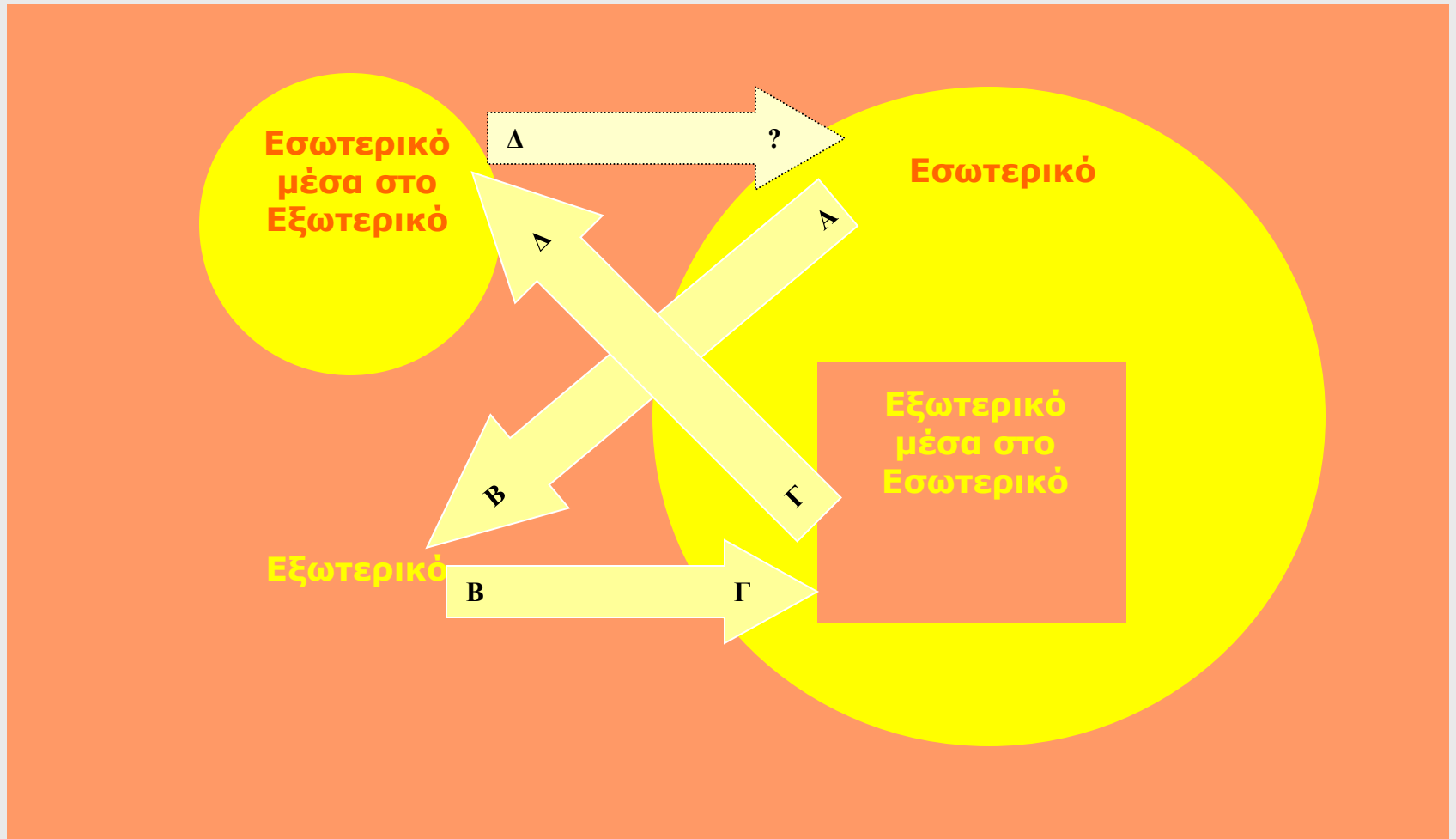
Κοινό εννοιολογικό πλαίσιο: η καθεστωτική ιδεολογία

Μια μιντιακή αφήγηση

Μια μιντιακή αφήγηση

«Ηθικοί πανικοί»

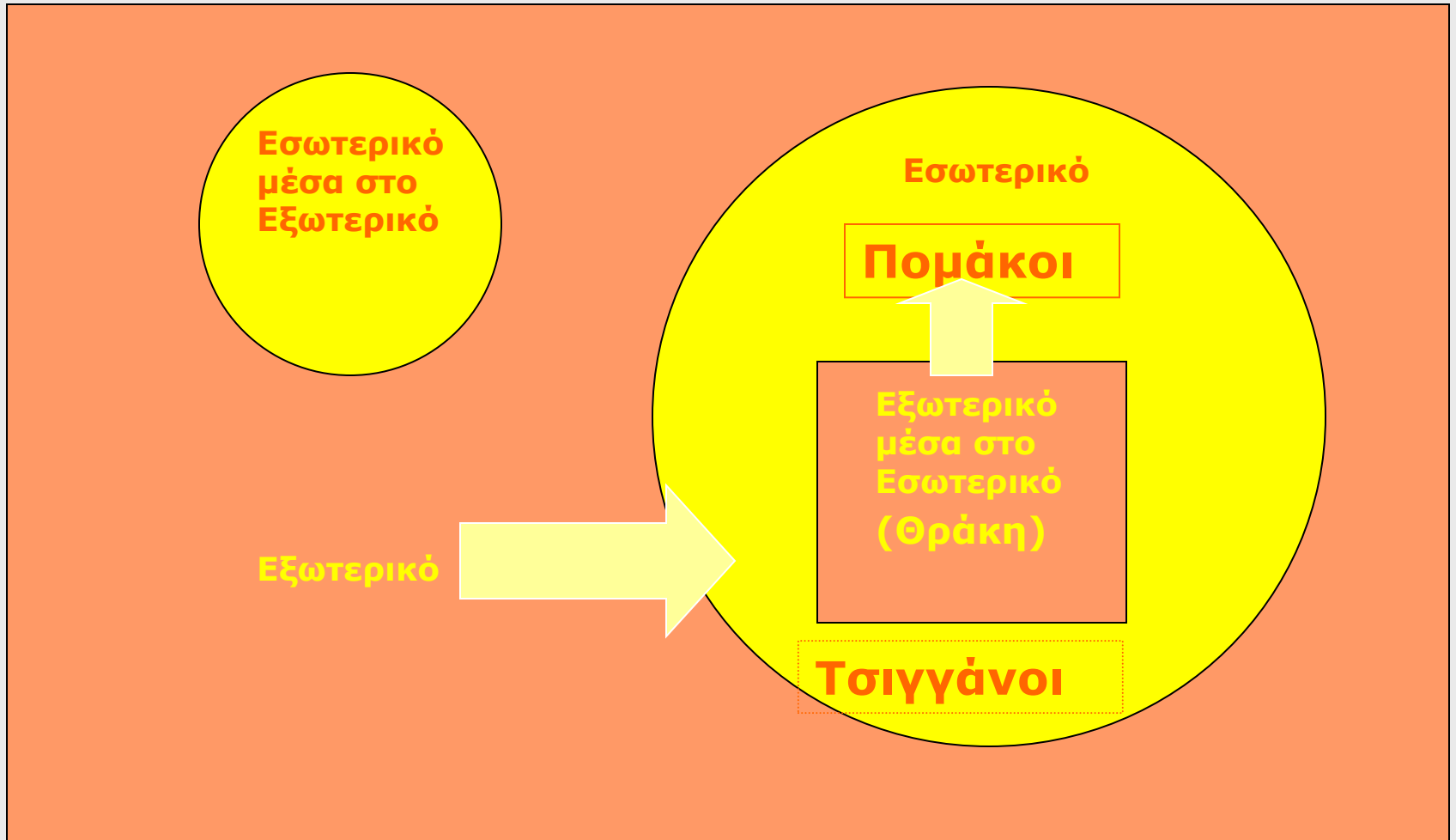

Μελέτες περίπτωσης: Θράκη και Κύπρος

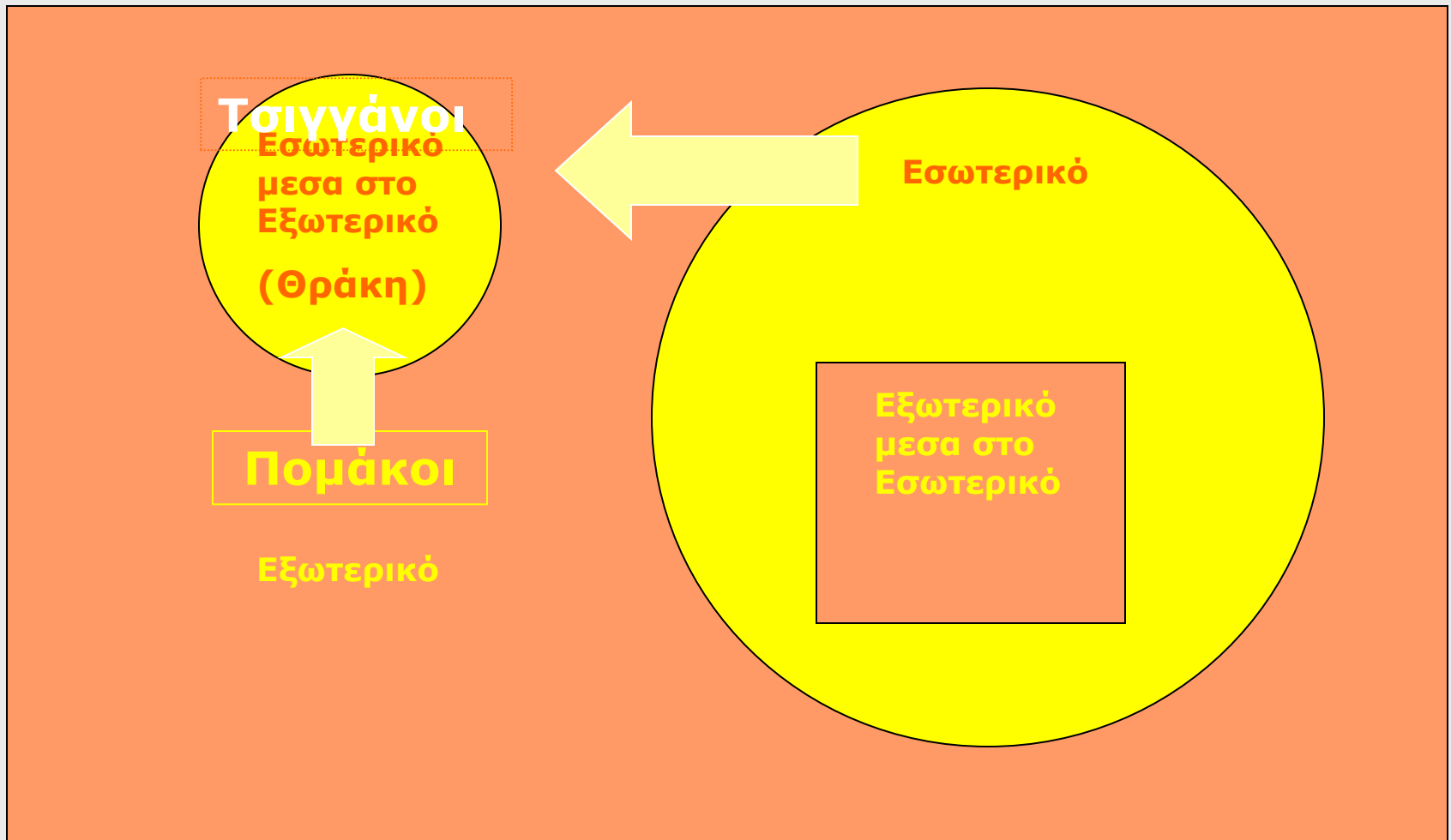
Η ελληνική εθνικιστική σκοπιά (Θράκη)

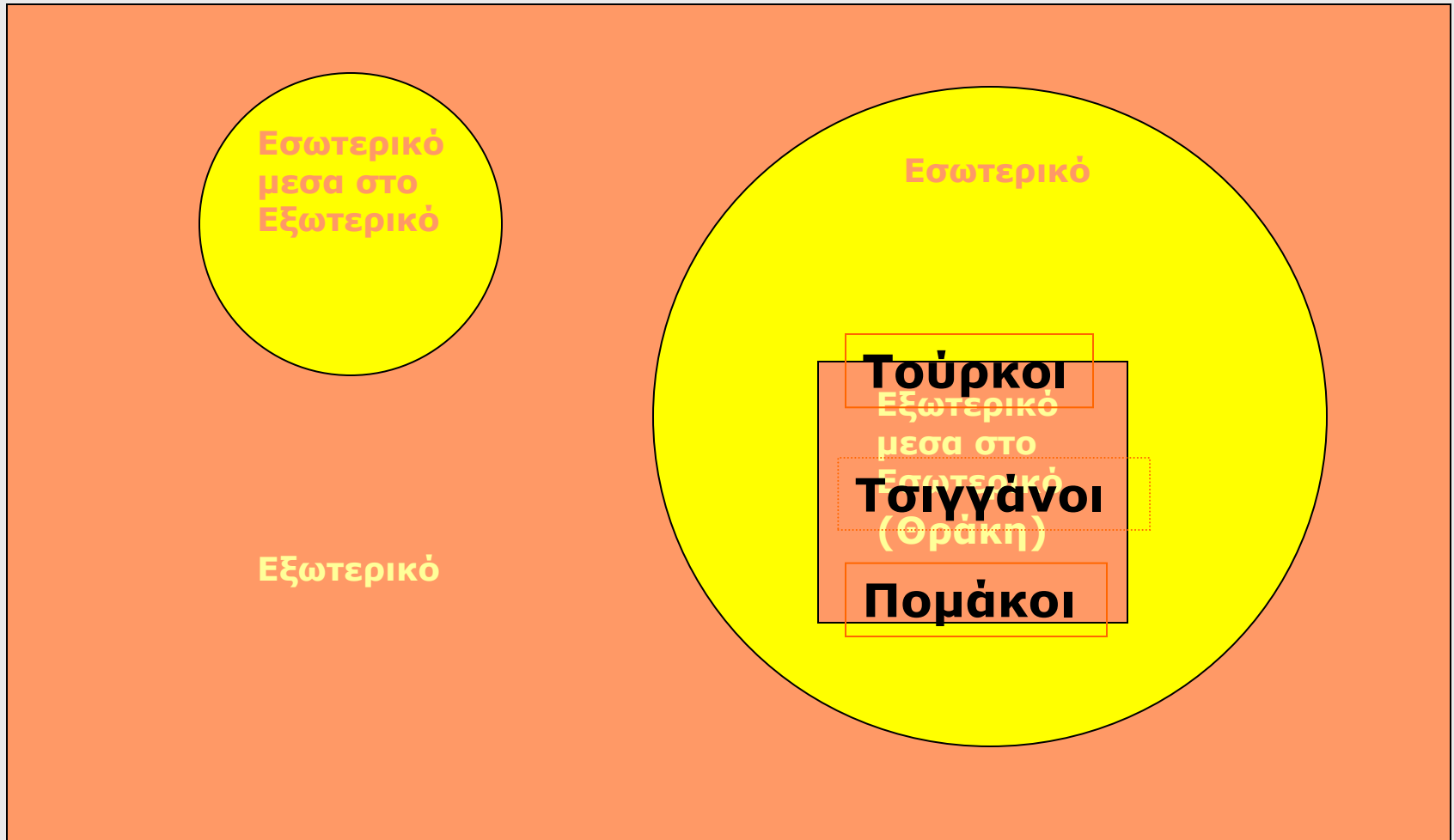
Η τουρκική εθνικιστική σκοπιά (Θράκη)

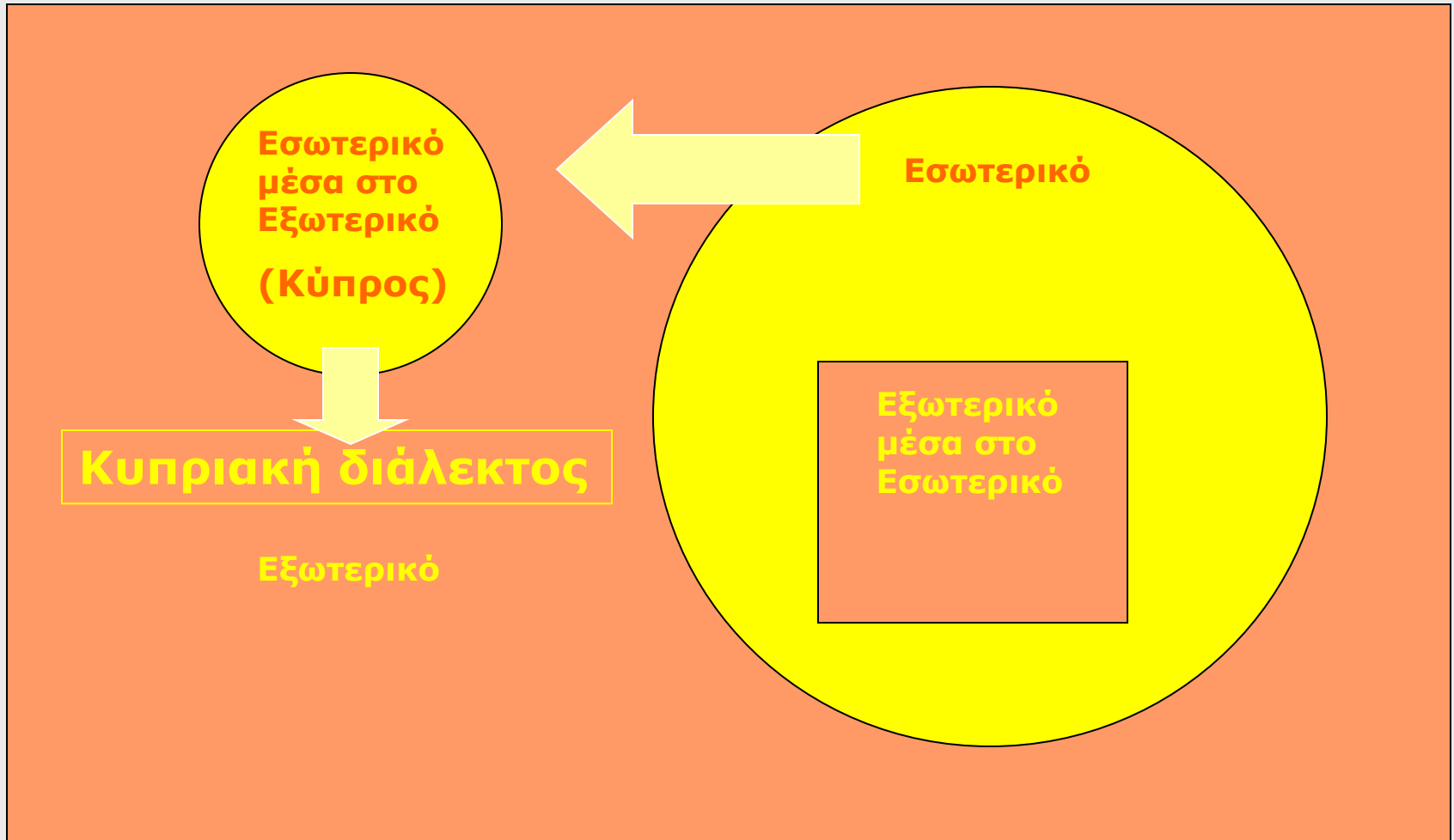
Η «διαπολιτισμική» σκοπιά (Θράκη)

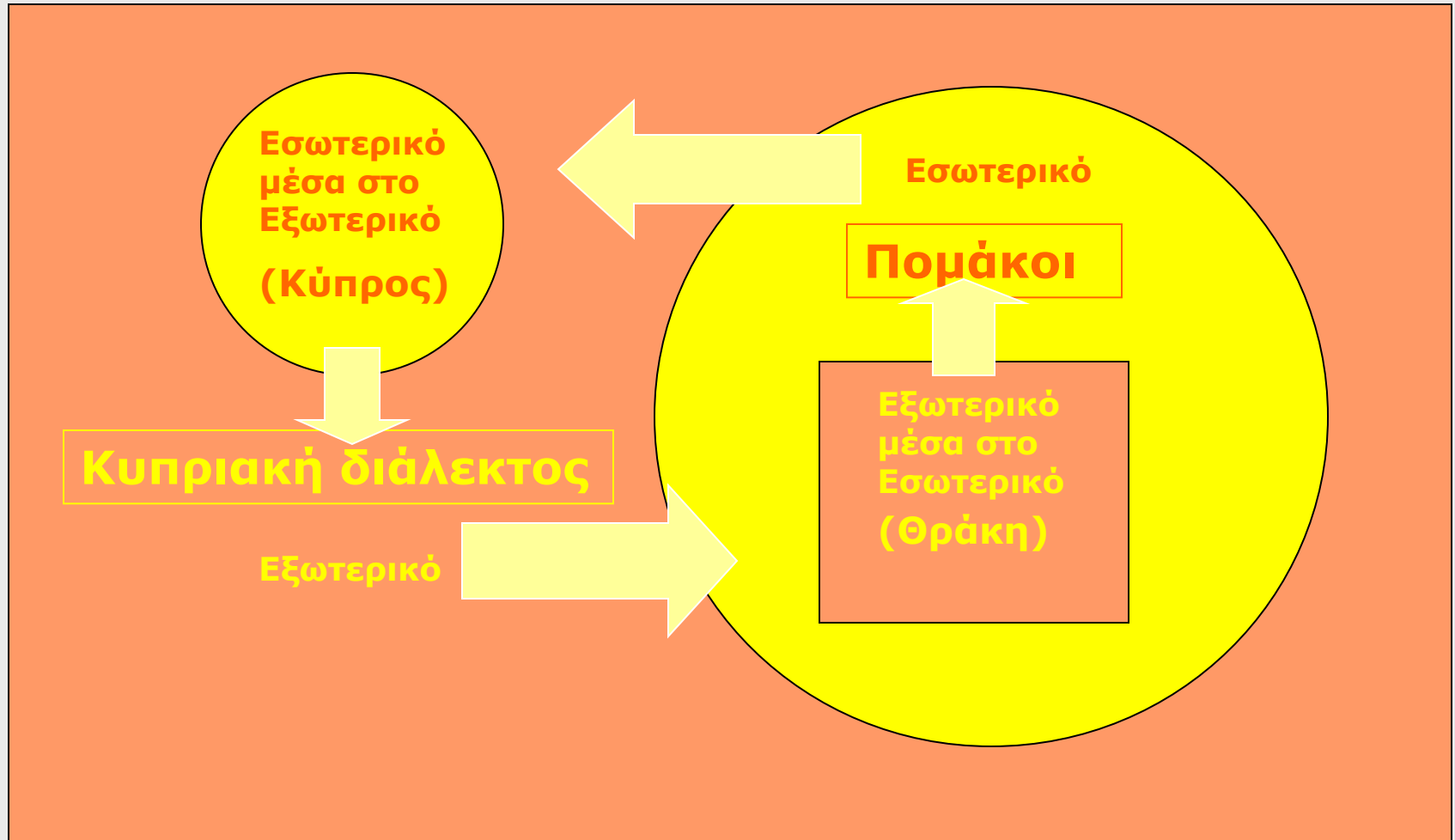

Η εθνικιστική σκοπιά (Κύπρος)

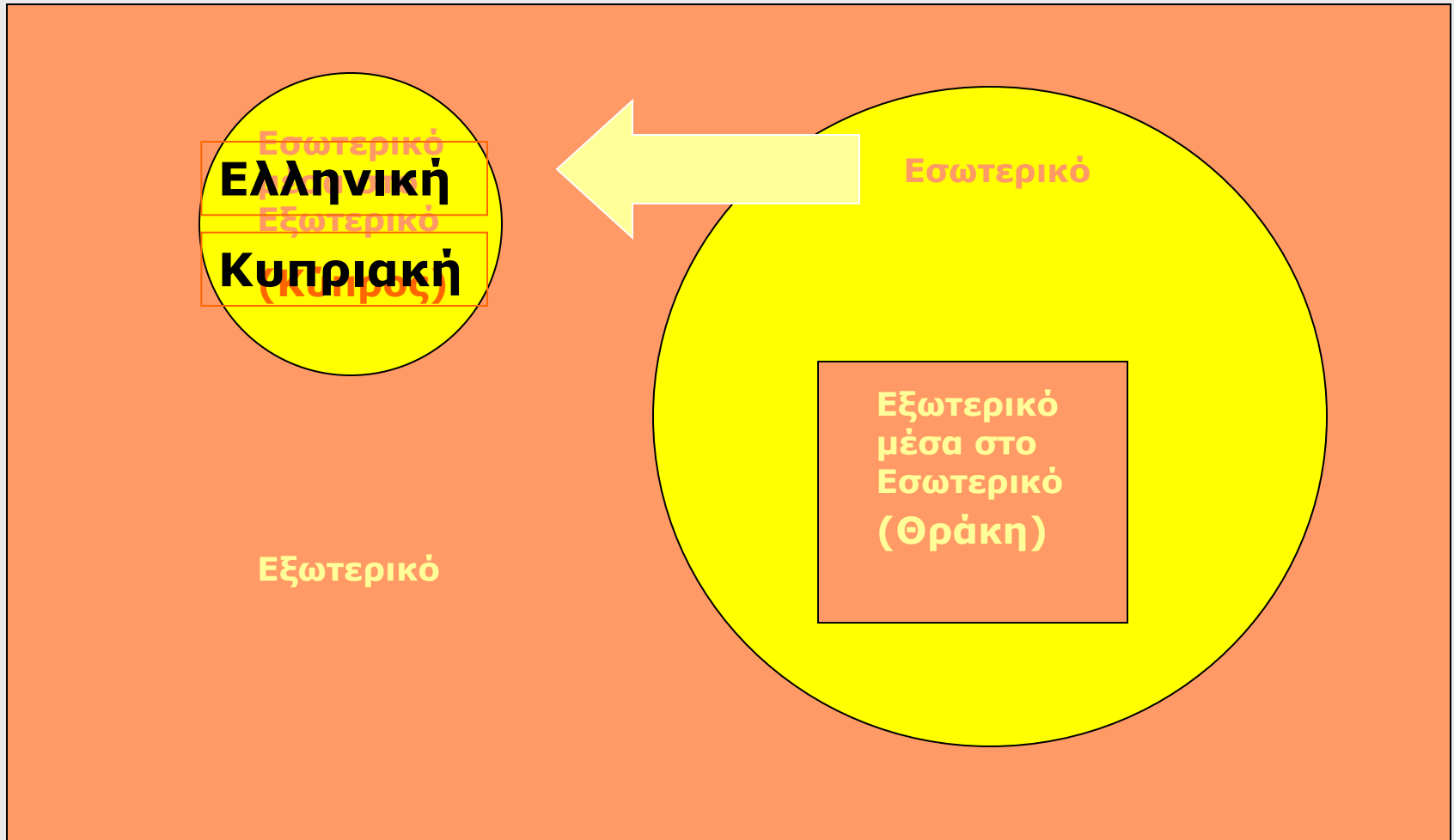

Η ελληνική εθνικιστική σκοπιά (Κύπρος / Θράκη)

Η «διαπολιτισμική» σκοπιά (Κύπρος)

Βιβλιογραφία

- Blommaert Jan, επιμ., *Language Ideological Debates*, Berlin: Mouton, 1999.
- Garrett Peter, *Attitudes to Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
- Jaworski Adam, Nikolas Coupland & Dariusz Galasiński, επιμ., *Metalanguage*. Berlin: Mouton, 2004.
- Kroskrity Paul, *Regimes of Language*. Oxford: James Currey, 2000.
- Μοσχονάς Σπύρος, *Ιδεολογία και γλώσσα*. Αθήνα: Πατάκης, 2005.
- Schieffelin Bambi, Kathryn Woolard & Paul Kroskrity, επιμ., *Language Ideologies*. Oxford: Oxford University Press, 1998.